

Tantárgyi dosszié

Megbízhatóság

GEGTT334M

TÁJÉKOZTATÓ
a „MEGBÍZHATÓSÁG” c. tárgy oktatásához

Évfolyam:	II. MSc
Szakirány:	Minőségbiztosítási
Neptun kód:	GEGTT334M
Előadó:	Dr. Varga Gyula egyetemi docens
Gyakorlatvezető:	Dr. Varga Gyula egyetemi docens
Időtartam:	2018. február 12. – 2017. május 18. Heti 2 óra előadás és kéthetente 2 óra gyakorlat

Az előadási és gyakorlati órák ütemterve naptári hetek szerint

07. hét Ea.: A minőségi mozgalom vezetői. Deming menedzselési elvei. A minőségirányzatok. A megbízhatóság-elmélet alapfogalmai. A megbízhatóság matematikai modellje. Felújítható és nem felújítható termékek megbízhatósági mutatói.
Gy.: Félévi feladatok ismertetése. F1, F2 feladatok kiadása. Valószínűségi eloszlások áttekintése
08. hét Ea.: Teljes faktoriális kísérlettervek. Faktoriális kísérlettervezés empirikus függvények meghatározására.
Gy.: -
09. hét Ea.: Részleges faktoriális kísérlettervek. A beállítások számának csökkentése. Faktoriális kísérlettervezési optimalizációs módszerei: Gradiens módszer.
Gy.: Feladatmegoldás 2 és 3 faktoros teljes faktoriális kísérlettervre. Feladat konzultáció. F1 feladat beadása. F3 feladat kiadása.
10. hét Ea.: Megbízhatósági mutatók becslési módszerei. Összetett megbízhatósági mutatók és gyakorlati alkalmazásuk. Megbízhatósági vizsgálatok célja és típusaik.
Gy.: -
11. hét Ea.: Megbízhatósági vizsgálatok tervezési módszerei. Közvetlen módszerek és gyorsított vizsgálatok. Az elem és a rendszer megbízhatósága.
Gy.: Példák megbízhatósági mutatók számítására.
12. hét Ea.: OKTATÁSI SZÜNET
Gy.: -
13. hét Ea.: „Soros” és „párhuzamos” rendszermodellek. Tartalékolás módszere. A megbízhatóság előrejelzésére és elemzésére használható eljárások.
Gy.: Példák rendszerek modellezésére és eredő megbízhatósági mutatóik számítására.
14. hét Ea.: A megbízhatóság biztosításához szükséges vállalati tevékenységek. A megbízhatósági program elemei. Megbízhatósági követelmények a fejlesztési és a gyártási folyamat során.
Gy.: -
15. hét Ea.: A megbízhatóság-alapú gyártmányminőség tervezésének és gyártástechnológiával történő biztosításának módszerei.

- Gy.: Megbízhatósági kézikönyv tartalmi felépítése. Megbízhatóság vizsgálati terv-típusok áttekintése.
16. hét Ea.: Megbízhatóság-biztosítás az üzemeltetésben. A konstrukció megbízhatóságának javítási módszerei.
Gy.: -
17. hét Ea.: ZÁRTHELYI DOLGOZAT
Gy.: Tartósságnövelő megmunkálások technológiai körülményeinek és alkalmazási területének bemutatása. TPM kártyák szerkesztése. F2 és F3 feladatok beadása.
18. hét Ea.: OKTATÁSI SZÜNET.
Gy.: -
19. hét Ea.: Karbantartás, karbantartási stratégiák. A karbantartás korszerű irányzata. TPM kártyák alkalmazása, hasznossága
Gy.: Laborpótlások. Lezárás.
20. hét Ea.: Pót-ZÁRTHELYI DOLGOZAT.
Gy.: -

A tantárgy lezárásának módja: aláírás megszerzése és kollokvium.

Az aláírás megszerzésének feltételei:

- az előadások és gyakorlatok rendszeres látogatása,
- a zárthelyi dolgozat eredményes (legalább elégséges szintű) megírása.

Pótlások az utolsó oktatási héten, valamint – ha az indokolt – órarenden kívül az előadóval egyeztetett időpontban végezhetők.

Az Intézet az aláírás végleges megtagadását abban az esetben javasolja, ha a hallgató a félév során egyetlen előadási órán sem vett részt.

A félév során 1 db zárthelyi dolgozatot kell megírni a 17. héten, előadási órán, 100 perces időtartamban. A zárthelyi értékelése 1-től 5-ig terjedő osztályzattal történik. Az elégséges osztályzathoz az össz-pontszám 41%-át kell megszerezni. A pótzárthelyi dolgozat írására az 20. héten előadási órán, 100 perces időtartamban történik.

Vizsgakövetelmény: szóbeli vizsga a félév teljes előadási- és gyakorlati anyagából összeállított tételsor valamely kérdéseiből.

Megjegyzés: amennyiben az évközi zárthelyi dolgozat legalább a közepes (4) osztályzatot eléri, ezen osztályzat vizsgajegyként is kérhető.

Ajánlott irodalom

1. Tolvaj Béláné: Megbízhatóság. Előadásanyag kézirat, Miskolci Egyetem, Gépágyártástechnológiai Tanszék, 2001, p. 102
2. Balogh A. - Dukáti F. - Sallay L.: Minőségellenőrzés és megbízhatóság, Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1980.
3. Godfrey, A. B.; Juran, J. M.: Juran's Quality Handbook., ISBN 007034003X, 1999.
4. Veres Gábor: A minőségügy alapjai, Műszaki könyvkiadó, Bp. 2000.

5. Hartman, M. G. (editor): Fundamental Concepts of Quality Improvement, ISBN 0873895258, 2002.
6. Péczely Gy., Péczely Cs., Péczely Gy.: LEAN3, Termelékenyséfejlesztés egységes rendszerben, A.A. Stádium Kft., 2012
7. Gaál, Z., Kovács, Z.: Megbízhatóság, karbantartás, Veszprémi Egyetem, Kiadói Iroda, 1994.
8. Kövesi, J., Németh, I., Szabó G. Cs, Valkai S.: Termelőberendezések megbízhatóság alapú karbantartása. BME, Mérnöktovábbképző Intézet, Budapest, 1991.
9. Pék Katalin, Farkasné Antal Anikó: Számítógépes karbantartás-menedzsment rendszerek (CMMS), <http://www.sixsigma.hu/sites/default/files/publikacio/CMMS%20FAA.pdf>
10. Fridrik, L.: Válogatott fejezetek a gépgyártástechnológiai kísérletek tervezése témaköréből, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1989

Miskolc, 2018. február

Dr. Varga Gyula
egyetemi docens

Kérdések

MEGBÍZHATÓSÁG című tantárgyból

1. A megbízhatóság értelmezése és alapfogalmai (hibamentesség, tartósság, javíthatóság, tárolhatóság). A megbízhatóságelmélet témaköreinek kapcsolatrendszere. A megbízhatóságelmélet alkalmazásának fejlődése
2. A megbízhatóságelmélet matematikai alapjai (a): A valószínűség, véletlenszerűség alapfogalmai,
3. A megbízhatóságelmélet matematikai alapjai (b): A megbízhatóság gyakorlatában előforduló valószínűségi eloszlások, Diszkrét eloszlások: Binomiális eloszlás, Poisson eloszlás
4. A megbízhatóságelmélet matematikai alapjai (c): A megbízhatóság gyakorlatában előforduló valószínűségi eloszlások, Folytonos eloszlások: Exponenciális eloszlás, Weibull eloszlás, Gamma eloszlás
5. Normális eloszlás, A chi-négyzet eloszlás (χ^2 eloszlás), Student-féle vagy t-eloszlás
6. Megbízhatósági mutatók és meghatározásuk: Egyedi megbízhatósági mutatók, A hibamentesség mutatói, Nem felújítható termékek hibamentességi mutatói: $F(t)$, $R(t)$, $\lambda(t)$
7. A kádgörbe
8. Felújítható termékek hibamentességi mutatói: Meghibásodások közötti átlagos tényleges működési idő, Az átlagos felújítási időtartam, A felújítási intenzitás
9. Tartóssági mutatók. Javíthatóság. Tárolhatósági mutatók.
10. Összetett megbízhatósági mutatók.
11. Megbízhatósági mutatók becslése. Az elméleti megbízhatósági jellemzők nem paraméteres becslései.
12. Rendszerek megbízhatósága. A megbízhatósági modell meghatározása. Soros kapcsolódású rendszer modellezése és megbízhatóságának számítása. Párhuzamos kapcsolású rendszer modellezése és megbízhatóságának számítása.
13. Valós rendszerek modellezése.
14. Tartalékolás
15. Megbízhatósági vizsgálatok. A megbízhatósági vizsgálatok célja. A megbízhatósági vizsgálatok típusai. A megbízhatósági vizsgálatok tervezésének lépései.
16. Vizsgálati módszerek a megbízhatóság értékelésére.
17. Megbízhatóságelemzési eljárások. A rendszer megbízhatóságelemzésének általános mentee.
18. Technológiai rendszerek megbízhatóságelemzési módszerei. Megbízhatósági blokkdiagram. Megbízhatósági logikai diagram. Hibafa-elemzés.
19. Hibamód – és hatás elemzése. Ishikawa diagram. Pareto-elemzés. Statisztikai ellenőrző kártya. Markov-elemzés.
20. A megbízhatóság előrejelzése. Gyengepont-elemzés. Boole-algebrai módszerek.

ZÁRTHELYI DOLGOZAT

„Megbízhatóság” c. tantárgy

1. A megbízhatóság értelmezése és alapfogalmai (hibamentesség, tartósság, javíthatóság, tárolhatóság). A megbízhatóságelmélet témaköreinek kapcsolatrendszere. A megbízhatóságelmélet alkalmazásának fejlődése **(10 pont)**
2. Normális eloszlás, A chi-négyzet eloszlás (χ^2 eloszlás), Student-féle vagy t-eloszlás. **(10 pont)**
3. Tartóssági mutatók. Javíthatóság. Tárolhatósági mutatók. **(10 pont)**
4. Megbízhatóságelemzési eljárások. A rendszer megbízhatóságelemzésének általános menete. **(10 pont)**
5. Faktoriális kísérlettervezés. A karakterisztikus együtthatók módszere. Az empirikus képletalkotás főbb lépései. **(10 pont)**

Osztályozás: 0-20→1; 21-27→2; 28-35→3; 36-43→4; 44-50→5

(Megjegyzés: A lapok mindkét oldalára írjon, kezdheti azonnal ezen a lapon a kidolgozást.)

1

Név:

Feladat interpolációs képlet szerkesztésére:

Határozza meg, hogyan befolyásolja az S_q ($s_q \equiv \tilde{y}$) 3D-s felületi-érdességi jellemzőt fúraskor a forgácsolási sebesség ($v_c \equiv \tilde{x}_1$) és a fúrt furathossz ($L_f \equiv \tilde{x}_2$), és a hűtő-kenő folyadék térfogatárama ($\dot{V}_0 \equiv \tilde{x}_3$).

	Forg. sebesség $\tilde{x}_1 \equiv v_c$ [m/min]	Fúrt furathossz ($L_f \equiv \tilde{x}_2$), m	HKF térf. Árama ($\dot{V}_0 \equiv \tilde{x}_3$), cm ³ / h
Alsószint,	80	0,03	0,0001
Felsőszint,	120	10,02	28

A kísérleti beállítások sorszáma, n				$\underline{\underline{X}} = [x_{ki}]_{nf}$			$\underline{\underline{Y}} = [y_{ki}]_{nm} \rightarrow \bar{\underline{\underline{Y}}} = [\bar{y}_k]_n$		
				x_1	x_2	x_3	y_{k1}	y_{k2}	$\bar{y}_k$
Első sorozat	1	Második sorozat	9	-1	-1	-1	8,6	9,2	
	2		10	+1	-1	-1	3,4	3,6	
	3		11	-1	+1	-1	9,0	9,2	
	4		12	+1	+1	-1	2,5	2,9	
	5		13	-1	-1	+1	4,6	4,8	
	6		14	+1	-1	+1	7,0	7,2	
	7		15	-1	+1	+1	8,4	8,8	
	8		16	+1	+1	+1	1,3	1,9	

y_{k1} - az első sorozat mért eredményei, μm -ben

y_{k2} - a második sorozat mért eredményei, μm -ben

Keresse a válaszfüggvényt közelítő polinomot a következő formában:

$$\mathbf{S}_q = k_0^{S_q} + k_1^{S_q} \cdot \mathbf{v}_c + k_2^{S_q} \cdot \dot{V}_{\text{olaj}} + k_3^{S_q} \cdot \mathbf{L}_0 + k_{12}^{S_q} \cdot \mathbf{v}_c \cdot \dot{V}_{\text{olaj}} + k_{13}^{S_q} \cdot \mathbf{v}_c \cdot \mathbf{L}_0 + k_{23}^{S_q} \cdot \dot{V}_{\text{olaj}} \cdot \mathbf{L}_0 + k_{123}^{S_q} \cdot \mathbf{v}_c \cdot \dot{V}_{\text{olaj}} \cdot \mathbf{L}_0,$$

Végezzen hipotézis vizsgálatot!

Írjon programot a konstansok meghatározására.

A képlet megszerkesztése alapján rajzolja fel a polinom hipersíkját a transzformált térbeli koordináta rendszerben!

Rajzolja le a válaszfüggvény szintvonalait természetes mértékben a v_c és L_0 kiszámított alsó és felső szintjei között konkrét V_0 mellett!

Számításait, eredményeit A4 formátumú beszámolóban rögzítse!

A feladat beadási határideje:

Miskolc,

Dr. Varga Gyula
egyetemi docens

TÁJÉKOZTATÓ a „MEGBÍZHATÓSÁG” c. tárgy oktatásához

Évfolyam:	II. MSc
Szakirány:	Minőségbiztosítási
Neptun kód:	GEGTT334ML
Előadó:	Dr. Varga Gyula egyetemi docens
Gyakorlatvezető:	Dr. Varga Gyula egyetemi docens
Időtartam:	2019. február 11. – 2019. május 17. Félévente 4x4 óra előadás

Az előadási órák ütemterve

- 2019.02.23.: A minőségi mozgalom vezetői. Deming menedzselési elvei. A minőségirányzatok. A megbízhatóság-elmélet alapfogalmai. A megbízhatóság matematikai modellje. Felújítható és nem felújítható termékek megbízhatósági mutatói. Valószínűségi eloszlások áttekintése. Megbízhatósági mutatók becslési módszerei. Összetett megbízhatósági mutatók és gyakorlati alkalmazásuk. Megbízhatósági vizsgálatok célja és típusaik.
- 2019.03.01.: Teljes faktoriális kísérlettervek. Faktoriális kísérlettervezés empirikus függvények meghatározására. Részleges faktoriális kísérlettervek. A beállítások számának csökkentése. Faktoriális kísérlettervezési optimalizációs módszerei: Gradiens módszer. Feladatmegoldás 2 és 3 faktoros teljes faktoriális kísérlettervre. Megbízhatósági vizsgálatok tervezési módszerei. Közvetlen módszerek és gyorsított vizsgálatok. Az elem és a rendszer megbízhatósága. Példák megbízhatósági mutatók számítására.
- 2019.03.09.: „Soros” és „párhuzamos” rendszermodellek. Tartalékolás módszere. A megbízhatóság előrejelzésére és elemzésére használható eljárások. Példák rendszerek modellezésére és eredő megbízhatósági mutatók számítására. A megbízhatóság biztosításához szükséges vállalati tevékenységek. A megbízhatósági program elemei. Megbízhatósági követelmények a fejlesztési és a gyártási folyamat során.
- 2019.03.29.: A megbízhatóság-alapú gyártmányminőség tervezésének és gyártástechnológiával történő biztosításának módszerei. Megbízhatóság-biztosítás az üzemeltetésben. A konstrukció megbízhatóságának javítási módszerei. Tartósságnövelő megmunkálások technológiai körülményeinek és alkalmazási területének bemutatása. Karbantartás, karbantartási stratégiák. A karbantartás korszerű irányzata. TPM kártyák alkalmazása, hasznossága

A tantárgy lezárásának módja: aláírás megszerzése és kollokvium.

Az aláírás megszerzésének feltételei:

- az előadások és gyakorlatok rendszeres látogatása,
- a zárthelyi dolgozat eredményes (legalább elégséges szintű) megírása.

Pótlások az utolsó oktatási héten, valamint – ha az indokolt – órarenden kívül az előadóval egyeztetett időpontban végezhetők.

Az Intézet az aláírás végleges megtagadását abban az esetben javasolja, ha a hallgató a félév során egyetlen előadási órán sem vett részt.

A félév során 1 db zárthelyi dolgozatot kell megírni a 17. héten, előadási órán, 100 perces időtartamban. A zárthelyi értékelése 1-től 5-ig terjedő osztályzattal történik. Az elégséges osztályzathoz az össz-pontszám 41%-át kell megszerezni. A pótzárthelyi dolgozat írására az 20. héten előadási órán, 100 perces időtartamban történik.

Vizsgakövetelmény: szóbeli vizsga a félév teljes előadási- és gyakorlati anyagából összeállított tételsor valamely kérdéseiből.

Megjegyzés: amennyiben az évközi zárthelyi dolgozat legalább a közepes (4) osztályzatot eléri, ezen osztályzat vizsgajegyként is kérhető.

Ajánlott irodalom

1. Tolvaj Béláné: Megbízhatóság. Előadásanyag kézírata, Miskolci Egyetem, Gépgyártástechnológiai Tanszék, 2001, p. 102
2. Balogh A. - Dukáti F. - Sallay L.: Minőségellenőrzés és megbízhatóság, Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1980.
3. Godfrey, A. B.; Juran, J. M.: Juran's Quality Handbook,, ISBN 007034003X, 1999.
4. Veres Gábor: A minőségügy alapjai, Műszaki könyvkiadó, Bp. 2000.
5. Hartman, M. G. (editor): Fundamental Concepts of Quality Improvement, ISBN 0873895258, 2002.
6. Péczely Gy., Péczely Cs., Péczely Gy.: LEAN3, Termelékenységfejlesztés egységes rendszerben, A.A. Stádium Kft., 2012
7. Gaál, Z., Kovács, Z.: Megbízhatóság, karbantartás, Veszprémi Egyetem, Kiadói Iroda, 1994.
8. Kövesi, J., Németh, I., Szabó G. Cs, Valkai S.: Termelőberendezések megbízhatóság alapú karbantartása. BME, Mérnöktoábbképző Intézet, Budapest, 1991.
9. Pék Katalin, Farkasné Antal Anikó: Számítógépes karbantartás-menedzsment rendszerek (CMMS), <http://www.sixsigma.hu/sites/default/files/publikacio/CMMS%20FAA.pdf>
10. Fridrik, L.: Válogatott fejezetek a gépgyártástechnológiai kísérletek tervezése témaköréből, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1989

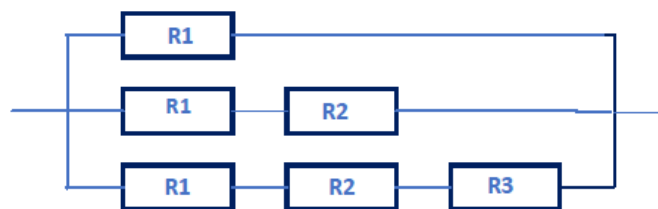
Miskolc, 2019. február

Dr. Varga Gyula
egyetemi docens

ZÁRTHELYI DOLGOZAT
2018 - 19. II. félév

„Megbízhatóság” c. tantárgy

1. A megbízhatóság értelmezése és alapfogalmai (hibamentesség, tartósság, javíthatóság, tárolhatóság). A megbízhatóságelmélet témaköreinek kapcsolatrendszere. A megbízhatóságelmélet alkalmazásának fejlődése. **(10 pont)**
2. Megbízhatósági mutatók és meghatározásuk: Egyedi megbízhatósági mutatók, A hibamentesség mutatói, Nem felújítható termékek hibamentességi mutatói: $F(t)$, $R(t)$, $\lambda(t)$ **(10 pont)**
3. Rendszerek megbízhatósága. A megbízhatósági modell meghatározása. Soros kapcsolódású rendszer modellezése és megbízhatóságának számítása. Párhuzamos kapcsolású rendszer modellezése és megbízhatóságának számítása. **(10 pont)**
4. Megbízhatósági vizsgálatok. A megbízhatósági vizsgálatok célja. A megbízhatósági vizsgálatok típusai. A megbízhatósági vizsgálatok tervezésének lépései. **(10 pont)**
5. $N=5$ db azonnal felújítható terméket vizsgálunk $t=100$ óráig. Az egyes elemek meghibásodásainak száma: $r_1(100)=2$; $r_2(100)=1$; $r_3(100)=1$; $r_4(100)=0$; $r_5(100)=0$. Határozza meg a felújítási függvény értékét $\hat{H}(t)$ (a meghibásodások számának várható értékét)! **(4 pont)**
6. Számítsa ki az ábrán látható rendszer hibamentes működési valószínűségét, ha ismert az elemek hibamentes működési valószínűsége: $R_1=0,99$; $R_2=0,95$ és $R_3=0,90$! **(6 pont)**

Osztályozás: 0-20→1; 21-27→2; 28-35→3; 36-43→4; 44-50→5

(Megjegyzés: A lapok mindkét oldalára írjon, kezdheti azonnal ezen a lapon a kidolgozást.)